

Capítol segon:

LES FUNCIONS DEL CES L'ANY 2003

- 2.1. Funcions i funcionament consultiu del CES
- 2.2. Els dictàmens emesos durant l'any 2003 pel Ple i per la Comissió Permanent
- 2.3. Publicacions
- 2.4. Elaboració de la *Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears 2002*
- 2.5. Celebració de conferències, presentacions, compareixences i seminaris en el CES

2.1. FUNCIONS I FUNCIONAMENT CONSULTIU DEL CES

2.1.1. Funcions

D'acord amb la seva naturalesa, corresponen al Consell Econòmic i Social de les Illes Balears les funcions que determina el núm. 1 de l'article 2 de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, que el regula:

a) Emetre dictamen amb caràcter preceptiu i no vinculant, amb relació a les matèries següents:

Primer. Avantprojectes de llei, projectes de decrets legislatius i projectes de decrets que regulin matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació, tret de l'Avantprojecte de llei de pressuposts generals.

Segon. Avantprojectes de llei o projectes de disposicions administratives que afectin substancialment l'organització, les competències o el funcionament del Consell Econòmic i Social.

Tercer. Qualsevol altra matèria sobre la qual, d'acord amb l'establert en una llei, sigui obligatori consultar-lo.

b) Emetre dictamen amb caràcter facultatiu i no vinculant, amb relació a les matèries següents:

Primer. Projectes de disposicions administratives que regulin matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació.

Segon. Qualsevol altre assumpte, quan així ho sol·liciti el Govern o les entitats i les organitzacions que integren el Consell, en la forma que es determina en aquest Reglament d'organització i funcionament.

c) Elaborar informes o estudis, a sol·licitud del Govern o per iniciativa pròpia, sobre qüestions socials, econòmiques i laborals d'interès per a les Illes Balears.

d) Emetre un informe anual, amb caràcter previ a l'aprovació de l'Avantprojecte de llei de pressuposts generals, on s'inclouran propostes i recomanacions amb relació al seu contingut.

Aquest informe s'haurà de trametre al Govern de les Illes Balears abans de l'1 de setembre de cada any.

e) Elaborar i trametre anualment al Govern, dins del primer semestre de cada any, una memòria, en la qual retrà compte de les activitats realitzades i podrà exposar els suggeriments i les observacions que consideri oportunes amb relació a la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears.

f) Elaborar el seu Reglament d'organització i funcionament.

g) Elaborar anualment la proposta de pressuposts del Consell Econòmic i Social.

h) Promoure i dur a terme iniciatives relacionades amb l'estudi i la difusió de matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació.

Com es pot veure, el CES té atribuïda, en primer lloc, una tasca institucional d'emissió de dictàmens preceptius o facultatius respecte de l'activitat legislativa i reglamentària iniciada pel Govern de les Illes Balears, en les matèries socioeconòmiques, laborals o d'ocupació i, en segon lloc, du a terme una activitat d'informe, tant per orientar els pressuposts de la comunitat autònoma, com per fer èmfasi en determinades qüestions socioeconòmiques transcendents per a la nostra comunitat autònoma. Tot això a banda de les atribucions d'autoorganització funcional imprescindibles per la seva naturalesa d'òrgan consultiu.

2.1.2. Funcionament consultiu. Aspectes generals

Les opinions del Consell s'expressen sota la denominació de "Dictamen del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears" i no són vinculants. L'emissió dels dictàmens es realitza d'acord amb el que disposa la Llei 10/2000, de 30 de novembre, per la qual es regula el CES, i per les disposicions del seu Reglament, aprovat mitjançant el Decret 128/2001, de 9 de novembre.

En el dictamen 6/2002 s'afirma que un dictamen "és el resultat d'un esforç de consens en les opinions i parers dels consellers que estan integrats en el seu Ple, els quals actuen com a consellers que són del CES amb independència de la seva procedència sindical, empresarial o institucional".

Per tant, el dictamen del CES és únicament i exclusivament l'opinió del CES –article 14 núm. 7 de la Llei 10/2000– la qual no és el parer individual de les institucions i organitzacions que hi poden designar representants ni, en cap cas, no la substitueix.

D'altra banda, el CES no ha de suplir la consulta sectorial preceptiva ni la informació prèvia en l'elaboració de normes per part de l'executiu. El compliment d'aquests tràmits té una gran rellevància i és una passa fonamental i no condiciona ni substitueix els corresponents als informes i dictàmens que s'han d'elaborar. I, igualment, quan el Govern fa de legislador no es pot plantejar que, a causa de la seva sol·licitud de dictamen a una institució de naturalesa consultiva, com és el CES, ja cobreix la informació prèvia o la consulta sectorial.

En aquest sentit es pronuncia el CES en el Dictamen 06/2002, el qual estableix que "les normes generals de naturalesa urbanística del nivell d'un projecte de

decret afecten els drets i els interessos legítims dels ciutadans i mereixen l'atenció de tothom i especialment dels seus destinataris funcionals i dels grups socials afectats. Aquesta qüestió imposa prudència i recerca del màxim consens a través dels conductes previstos en l'ordenament jurídic. Arran d'aquesta observació volem palesar que el compliment dels tràmits de consulta i informació prèvia tenen una gran rellevància i esdevenen passes fonamentals per tal que la norma projectada assoleixi l'adequació de regulació que és desitjable". En el mateix sentit s'expressa el Dictamen 09/2002, on es diu: "(...) no consta en l'expedient normatiu tramés per la conselleria sol·licitant que s'hagin duit a terme els aconsellables, tot i que no preceptius, tràmits d'audiència i participació.

Aquests tràmits no condicionen ni substitueixen els corresponents als informes i dictàmens que s'han d'elaborar. I igualment la conselleria autora de l'avantprojecte de llei no es pot plantejar que, per mor de la seva sol·licitud de dictamen a una institució de naturalesa consultiva, com és el CES, ja cobreix la informació prèvia o la consulta sectorial".

Qui emet els dictàmens?

Com s'ha vist l'òrgan que emet els dictàmens és el Ple del CES, tot i que pot delegar expressament la tasca a la Comissió Permanent.

Quan és obligatòria la consulta al CES?

La consulta al CES és obligatòria o preceptiva respecte de tots els projectes de decret i avantprojectes de llei que regulin, d'una banda, l'organització i el funcionament del CES i d'altra, matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació, excepte la Llei de pressuposts generals.

Quan és facultativa la consulta al CES?

La consulta al CES no és obligatòria per als projectes de disposicions administratives distintes als decrets en matèria socioeconòmica, laboral i d'ocupació.

Què s'ha d'entendre per avantprojecte de llei i per projecte de decret?

En una iniciativa legislativa i durant el procés d'elaboració d'un projecte de llei, la conselleria competent trametrà al Consell el document normatiu que es trobi en condicions de trametre's al Consell de Govern, a falta únicament dels dictàmens dels òrgans de consulta que fossin convenients. Per tant no es pot trametre al CES l'esborrany de l'avantprojecte.

Quant als projectes de disposicions administratives, d'igual forma tampoc no es trametran els projectes inicials, sinó que primer caldrà superar les fases d'audiència i participació i d'informació pública si cal, així com l'aportació dels ens territorials locals.

Tant els avantprojectes de llei com els projectes de decret són textos tancats que es troben en fase de tramitació. Un text que es trobi encara en fase d'elaboració, com un esborrany, no ha de ser, doncs, sotmès a la consideració del CES. Així es dedueix d'una lectura sistemàtica del títol IV de la Llei 4/2001, del Govern.

El CES s'ha pronunciat diverses vegades sobre aquesta qüestió: en el Dictamen 04/2002, el Consell afirma que "la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears, no concreta de manera expressa el moment en què un avantprojecte de decret esdevé projecte. No obstant això, a partir d'una interpretació sistemàtica del capítol III ("de la potestat reglamentària"), pertanyent al títol IV ("de la iniciativa legislativa i de les potestats normatives del Govern"), es dedueix que els avantprojectes de decret esdevenen projectes quan ja s'ha iniciat la seva tramitació. En aquest sentit, l'article 42.1 de la Llei estableix, en referir-se a la fase d'elaboració, que "...per fer-ne la tramitació, s'ha d'adjuntar a l'avantprojecte una memòria i, si s'escau, un estudi econòmic", mentre que en els articles següents, relatius a diferents fases de la tramitació (l'audiència i participació, la informació pública, la intervenció d'ens territorials, informes i dictàmens), ja es parla de "projecte". Amb més raó, l'article 46 disposa, de manera expressa, que els "projectes de disposicions" hauran de ser sotmesos preceptivament, entre d'altres, als "dictàmens del Consell Consultiu i dels d'altres òrgans de consulta i assessorament".

S'ha d'entendre, doncs, que en el moment en què un text se sotmet a dictamen ja es troba en la seva fase de tramitació i que, en conseqüència, es tracta d'un projecte de decret i no d'un avantprojecte".

En el Dictamen 06/2002 es recorda que "l'article 46 de la Llei del Govern disposa, amb relació a la tramitació de disposicions reglamentàries, que els projectes de disposicions hauran de ser sotmesos preceptivament, entre d'altres, als dictàmens "del Consell Consultiu i dels d'altres òrgans de consulta i assessorament, en els casos previstos en la legislació que els regula" i que la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social (BOIB núm. 150, de 9 de desembre), estableix en el seu article 1 que correspon a aquest CES emetre dictamen preceptiu i no vinculant "amb relació a projectes de decrets (...) que regulin matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació (...)".

L'article 42 núm. 1 de la Llei del Govern, estableix, a més, que "L'elaboració de disposicions administratives és iniciada pel conseller competent (...). Per fer-ne la tramitació, s'ha d'adjuntar a l'avantprojecte una memòria i, si s'escau, un estudi econòmic". Els articles 43 al 46, relatius a l'audiència i participació, la informació pública, la intervenció dels ens territorials i els informes i dictàmens es refereixen en tot cas a "projectes de decret".

De la lectura sistemàtica de la Llei del Govern es dedueix que el text amb relació al qual s'ha de sol·licitar dictamen és un projecte en tramitació i no un esborrany en fase d'elaboració. Projecte de decret sobre el qual no hi ha cap dubte quant a la seva aportació al Consell de Govern per a l'aprovació”

Qui ha de fer la consulta?

El conseller competent o el secretari general tècnic en el seu nom.

Cal recordar sobre aquesta qüestió que l'article 36 de la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern, estableix pel que fa a la iniciativa legislativa del Govern, que el procediment d'elaboració dels projectes de llei “s'inicia a la conselleria competent” i que “el conseller competent ha d'elevat l'avantprojecte al Consell de Govern, perquè si s'escau, l'aprovi com a projecte de llei”.

Pel que fa a les disposicions reglamentàries, l'article 38 de la mateixa llei estableix que “[l]a potestat reglamentària de l'Administració de la comunitat autònoma correspon al Govern de les Illes Balears” i l'article 42 de la mateixa llei que “[L]elaboració de disposicions administratives és iniciada pel conseller competent”.

Atès, doncs, que en el si del Govern és el conseller competent qui té la responsabilitat de la tramitació, i que la consulta al CES forma part de la fase de tramitació, és criteri d'aquest Consell que les sol·licituds de dictamen siguin trametes pel conseller corresponent o, en el seu nom, pel secretari general tècnic.

En el Dictamen 12/2002, s'aborda aquesta qüestió, i s'hi afirma que “[a]quest CES vol destacar la cabdal importància del seguiment d'un procediment uniforme en la presentació de sol·licituds de dictamen i del compliment rigorós del Reglament d'organització i funcionament, per afavorir així l'agilitat i, en conseqüència, l'eficàcia i l'eficiència en l'actuació del CES, considerades com a principis rectors de l'actuació de l'Administració segons l'article 103 de la Constitució i 3 de la Llei 6/1997, de 14 d'abril, de organización y funcionamiento de la Administración General del Estado (BOE núm. 90, de 15 d'abril)”.

Quina forma té un dictamen del CES?

En els dictàmens es distingeixen cinc parts:

I. Antecedents:

És una relació ordenada dels fets més rellevants des de l'entrada de la sol·licitud i s'hi fa menció del contingut de l'expedient.

II. Contingut de la norma sotmesa a dictamen:

S'hi fa referència a l'estructura de la norma i és un breu resum sobre cadascuna de les seves parts.

III. Observacions generals:

És una valoració sobre l'oportunitat de la norma i el seu efecte econòmic i social. Fa al·lusió, si pertoca, a aspectes generals que segons el CES es podrien millorar, com per exemple, la sistemàtica, la claredat en la redacció, etc.

IV. Observacions particulars

Són comentaris als articles de la norma. Si presenta una estructura complexa, amb títols i capítols, es fa primer una valoració conjunta del títol o capítol corresponent i després dels articles sobre els quals el CES consideri convenient fer comentaris.

V. Conclusions

La finalitat fonamental d'aquesta fase és l'expressió de l'opinió final que el CES considera sobre la consulta realitzada.

Finalment, els dictàmens del CES estan rubricats amb la signatura del secretari general i el vistiplau del president del Consell.

Si n'hi ha, s'hi acompanyen els vots particulars corresponents.

El dia de la seva emissió, el dictamen és notificat al sol·licitant.

Els dictàmens del Consell Econòmic i Social no es publiquen en el BOIB. La seva difusió està regulada a la Resolució del president del CES per la qual s'aproven les normes per fer públics els dictàmens del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, aprovades pel Ple de 27 de juny -BOIB núm. 81, de 6 de juliol de 2002- (vegeu l'apartat de normativa actualitzada).

2.2. ELS DICTÀMENS EMESOS DURANT L'ANY 2003 PEL PLE I PER LA COMISSIÓ PERMANENT

Durant l'any 2003 el Consell Econòmic i Social ha emès 12 dictàmens. A continuació es detalla cadascun, juntament amb una menció a la matèria sobre la qual tracta, el sol·licitant, l'estat de tramitació de la norma i, en cas d'haver-se aprovat i publicat, el grau d'acceptació dels suggeriments del CES.

DICTAMEN núm. 01/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, sobre el Projecte de decret, modificador del Decret 89/1987, de 4 de juliol, el qual regula el règim retributiu i de condicions de treball del personal funcionari que ocupa llocs de treball al Servei Balear de la Salut.

Data d'aprovació: 24.02.2003

Matèria: funció pública (personal del Servei Balear de Salut)

Sol·licitant: conseller d'Interior

Estat de tramitació: pendent d'aprovació pel Consell del Govern

DICTAMEN núm. 02/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, relatiu al Pla de Recerca i Desenvolupament Tecnològic del Govern de les Illes Balears.

Data d'aprovació: 26.02.2003

Matèria: recerca i desenvolupament

Sol·licitant: iniciativa pròpia

El text del dictamen ha estat inclòs en la publicació del CES *Informe sobre el Pla de recerca i desenvolupament tecnològic de les Illes Balears*.

DICTAMEN núm. 03/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, sobre el Projecte de decret pel qual s'aprova la carta dels drets dels ciutadans.

Data d'aprovació: 26.03.2003

Matèria: drets dels ciutadans

Sol·licitant: Conselleria d'Interior

Estat de tramitació: pendent d'aprovació pel Consell del Govern

DICTAMEN núm. 04/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, relatiu al Projecte de decret pel qual es modifica el Decret 92/1989, de 19 d'octubre, de regulació d'òrgans rectors de les caixes d'estalvis amb domicili social a les Illes Balears, i es regula l'obra social de les caixes d'estalvis que operin a les Illes Balears.

Data d'aprovació: 07.04.2003

Matèria: caixes d'estalvis

Sol·licitant: Conselleria d'Hisenda i Pressupostos

Estat de tramitació: publicat. Decret 42/2003, de 2 de maig

Publicació: BOIB núm. 62, de 3 de maig de 2003

Grau d'acceptació de les observacions del CES: 100 %

DICTAMEN núm. 05/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, relatiu al Projecte de decret pel qual es regula la qualificació de les iniciatives empresarials d'inserció i es crea el registre d'iniciatives empresarials d'inserció de les Illes Balears.

Data d'aprovació: 30.04.2003

Matèria: inserció sociolaboral

Sol·licitant: Conselleria de Treball i Formació

Estat de tramitació: publicat. Decret 60/2003, de 13 de juny

Publicació: BOIB núm. 88, de 24 de juny de 2003

Grau d'acceptació de les observacions del CES: 75%

DICTAMEN núm. 06/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, sobre el cas Agroilla, com a exemple de bones pràctiques de gestió agrícola.

Data d'aprovació: 30.04.2003

Matèria: gestió agrícola

Sol·licitant: dictamen d'iniciativa pròpia

El text del dictamen ha estat inclòs en la publicació del CES *Pagesos en un consell d'administració: El cas Agroilla, bones pràctiques de gestió agrícola.*

DICTAMEN núm. 07/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, relatiu al Projecte de decret pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà, corresponent al títol de tècnic en Operació, control i manteniment de màquines i instal·lacions del vaixell.

Data d'aprovació: 30.04.2003

Matèria: formació professional

Sol·licitant: Conselleria d'Educació i Cultura (Direcció General de Formació Professional i Inspecció Educativa)

Estat de tramitació: pendent d'aprovació pel Consell del Govern

DICTAMEN núm. 08/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, sobre el treball fix discontinu a les Illes Balears.

Data d'aprovació: 25.06.2003

Matèria: treball

Sol·licitant: dictamen d'iniciativa pròpia

El text del dictamen ha estat inclòs en la publicació del CES *El treball fix discontinu a les Illes Balears: Estudi tècnic. Converses. Dictamen.*

DICTAMEN núm. 09/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, sobre els índexs de qualitat en el treball.

Data d'aprovació: 23.07.2003

Matèria: treball

Sol·licitant: dictamen d'iniciativa pròpia

El text del dictamen ha estat inclòs a la publicació del CES: Parellada, Martí ; Garcia, Gemma, *La qualitat del treball: una proposta d'indicador.* Edició bilingüe català-castellà. Palma: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, 2004. ISBN 84-609-0318-4.

DICTAMEN núm. 10/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, relatiu al Projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de cicle formatiu de grau mitjà corresponent al títol de Tècnic de conducció d'activitats fisioesportives en el medi natural.

Data d'aprovació: 23.07.2003

Matèria: formació professional

Sol·licitant: Conselleria d'Educació i Cultura

Estat de tramitació: pendent d'aprovació pel Consell del Govern

DICTAMEN núm. 11/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, relatiu a Projecte de decret pel qual es regulen els requisits mínims exigibles per a l'obertura d'establiments de perruqueria, estètica i assessorament d'imatge personal.

Data d'aprovació: 23.07.2003

Matèria: comerç

Sol·licitant: Conselleria d'Economia, Comerç i Indústria

Estat de tramitació: pendent d'aprovació pel Consell del Govern

DICTAMEN núm. 12/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, sobre el Projecte de decret del Reglament que regula l'exigència de coneixements de llengua catalana en els procediments selectius d'accés a la funció pública i per a l'ocupació de llocs de treball en l'àmbit de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Data d'aprovació: 31.07.2003

Matèria: funció pública

Sol·licitant: Conselleria d'Interior

Estat de tramitació: publicat. Decret 162/2003, de 5 de setembre

Publicació: BOIB núm. 129, de 13 de setembre de 2003

Grau d'acceptació de les observacions del CES: 100 %

2.3. PUBLICACIONS

Durant el 2003, el CES ha editat les següents publicacions:

Informe d'activitats 2002. Palma: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, 2003. En format de paper i CD-CARD (1000 exemplars)

Pagesos en un consell d'administració: El cas Agroilla, bones pràctiques de gestió agrícola. Palma: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, 2003. ISBN 84-607-8337-5. Amb la col·laboració de Caixa Rural de Balears (500 exemplars)

El treball fix discontinu a les Illes Balears: Estudi tècnic. Converses. Dictamen. Edició bilingüe català-castellà. Palma: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, 2003. Amb la col·laboració de la Caja de Ahorros del Mediterráneo, CAM (500 exemplars)

Informe sobre el I Pla de recerca i desenvolupament tecnològic de les Illes Balears. Palma: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, 2003. ISBN 84-607-8556-4. Amb la col·laboració de Sa Nostra (300 exemplars)

Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears 2002.
Palma: Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, 2003. ISBN 84-607-9195-5. En format de paper i CD-CARD (500 exemplars en paper i 1000 en CD-CARD)

2.4. ELABORACIÓ DE LA MEMÒRIA DEL CES SOBRE L'ECONOMIA EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS 2002

La Comissió de Treball d'elaboració de la Memòria socioeconòmica per al 2002 va seguir el mateix procediment que l'any anterior i va dividir la seva tasca en l'elaboració d'una primera part titulada "Suggeriments i observacions sobre la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears", que fou aprovada pel Ple del CES del dia 25 de juny de 2003 i lliurada al conseller de Treball i Formació del Govern de les Illes Balears el dia 4 d'agost de 2003 i, una segona part, titulada *Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears 2002*, la confecció de la qual es va delegar a les tres comissions permanents de treball del CES, que varen elevar els seus treballs a aprovació del Ple del CES del 24 de setembre de 2003, el qual, en definitiva, és qui ha aprovat la totalitat d'aquesta obra.

La Comissió de Treball d'Elaboració de la Memòria del 2002 va presentar la següent composició:

President: Dr. Carles Manera (grup III, UIB)

Membres titulars:

Sr. Antoni Pons Ribas (grup I, CAEB)

Sr. Joan Serra Mayans (grup I, PIMEB)

Sr. Mateu Alorda Pascual (grup II, UGT)

Sr. Ernest Surià Ruiz (grup II, CCOO)

Sr. Joan Mayol Serra (grup III, Consell Insular de Mallorca)

Membres convidats:

Sr. Vicenç Tur Tur (grup I, CAEB), president de la Comissió de Treball d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient del CES.

Sr. Josep Navarro Campos (grup II CCOO), president de la Comissió de Treball d'Ocupació i Relacions Laborals.

Sr. Bartomeu Bennàssar Vicens (grup III, en representació del Govern de les Illes Balears), president de la Comissió de Treball d'Àrea Social.

A conseqüència del canvis que ha experimentat el grup III, es va decidir que el nou president de la Comissió de Treball seria el Sr. José Ignacio Aguiló Fuster, qui s'encarregà de la seva presentació formal.

REUNIONS DE LA COMISSIÓ DE TREBALL D'ELABORACIÓ DE LA MEMÒRIA

19 de març de 2003: s'informa sobre els acords de les comissions de treball i es resol la ubicació del capítol de medi ambient; s'aproven els col·laboradors externs de la Memòria del CES 2002 així com les pautes d'actuació dels col·laboradors per a la Memòria 2002. Finalment, s'establí la proposta de calendari de les reunions de la Comissió de Treball de la Memòria per a l'elaboració dels Suggestiments i observacions sobre la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears, perquè els aprovi el Ple del CES de dia 25 de juny.

23 d'abril: s'aprova la llista definitiva dels responsables i col·laboradors dels apartats de la Memòria 2002, l'extensió màxima de pàgines per apartat, la reforma de l'índex, criteris per mencionar els autors i citar la Memòria, el calendari de treball per aprovar l'Informe de Suggestiments així com una proposta de treball per elaborar el Dictamen d'iniciativa pròpia sobre el Sistema Estadístic de les Illes Balears.

14 de maig: es debat l'esborrany del document de Suggestiments i observacions sobre la situació socioeconòmica i laboral de les Illes Balears.

28 de maig: aprovació del document de Suggestiments en relació als capítols 1 i 2 de la Memòria socioeconòmica del CES 2002, excepte l'apartat de mercat de treball.

11 de juny: aprovació del calendari de reunions de les comissions de treball per aprovar cada capítol de la Memòria.

4 de juliol: es debat l'elaboració d'un dossier de premsa i la conveniència d'elaborar una sinopsi de la Memòria per a la presentació dels Suggestiments al Govern.

COL·LABORADORS EN L'ELABORACIÓ DE LA MEMÒRIA DEL CES SOBRE L'ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS 2002.

Direcció

Ferran Navinés Badal
Assessor econòmic del CES

Serveis Tècnics del CES

Serveis jurídics

Pere Aguiló Crespí
Núria Garcia Canals

Serveis econòmics

Ferran Navinés Badal

Becàries

Catalina Rotger Ambròs
Mercè Isern Toral

Col·laboradors

Pere Albertí Huguet *	Economia social i solidària 1a part: B.2; 2a part: capítol II.2
Lluís Ballester Brague *	Necessitats i serveis socials 1a part: C.7; 2a part: capítol III.10
Catalina Barceló Horrach	Construcció i habitatge 2a part: capítol I.7; capítol III.4
Pedro J. Barceló Obrador *	Justícia 1a part: C.5; 2a part: capítol III.7
Antoni Barceló Veny *	Construcció i habitatge 1a part: A.3, C.3; 2a part: capítol I.7; capítol III.4
Esteban Bardolet Jané *	Turisme 1a part: A.4; 2a part: capítol I.8
Antoni Bauçà Sampol	Educació 2a part: capítol III.3
Miquel Bibiloni Brotad	Societat del coneixement i de la informació 2a part: capítol III.6
Rafael Borràs Enseñat	Turisme 1a part: A.4
Elena Cabeza Irigoyen	Salut i serveis sanitaris 2a part: III.2
M ^a Antònia Carbonero Gamundí	Població i família. Necessitats i serveis socials 2a part: capítol III.1.4, III.10.2.7 i 10.2.8

Silvia Carretero Quevedo	Població i família. Educació. Cultura. Necessitats i serveis socials 2a part: capítol III.1, 3, 5 i 10
Joan Carrió i Vidal *	Comerç. Transports i comunicacions 2a part: capítol I.9, I.10
Francisca Clar Salvà	Societat del coneixement i de la informació 2a part: capítol III.6
Bartomeu Colom Pastor *	Marc normatiu i ús social de la llengua 1a part: C.6; 2a part: capítol III.8
Javier Franconetti Manchado*	Les Balears i anàlisi comparativa regional. Indústria. Institucions financeres 2a part: capítol I.4, I.6, I.11
Jaume Grimalt Obrador	Sector primari 1a part: A.1
Gema Jiménez Jiménez	Societat del coneixement i de la informació 2a part: capítol III.6
Andreu Juan Serra	Societat del coneixement i de la informació 2a part: capítol III.6
Antoni Miquel Lucas i Vidal	Sector primari 1a part: A.1
Jaume Luis Salas	Medi ambient 2ª part: capítol I.13
Joan Llobera Cànaves *	Salut i serveis sanitaris 1a part: C. 1; 2a part: capítol III.2
Martín Llobera O'Brien	Medi ambient 2a part: capítol I. 13
Joan B. Llorens Beltrán de Heredia	Administracions públiques 2a part: capítol I.12.1.3 i 12.1.4

Ferran D. Lluch Dubon	Població i família 2a part: capítol III.1
Josep Mallol Vicens	Comerç 1a part: A.5
Joan Marquès Faner	Societat del coneixement i de la informació 2a part: capítol III.6
Antoni Martínez Taberner	Medi ambient 2a part: capítol I.13
Joan Mayol Serra *	Medi ambient 1a part: A.8; 2a part: capítol I.13
Alejandro Nicolás Miquel Novajra	Necessitats i serveis socials 2a part: capítol III.10.2.6
Rafel Miquel Oliver	Mercat de treball 1a part: B.1; 2a part: capítol II.1.3.2
Jordi Muntaner Yangüela	Medi ambient 2a part: capítol I.13
Josep Lluís Oliver Torelló	Organitzacions d'iniciativa social 2a part: capítol: III.11
Iris Ontavilla Matschilles	Societat del coneixement i de la informació 2a part: capítol III.6
Ma Dolores Ordóñez Martínez	Unió Europea 2a part: capítol I.2.4
Ma del Carme Orte Socias *	Educació 1a part: C.2; 2a part: capítol III.3
Belén Pascual Barrio	Educació 2a part: capítol III.3

Jordi Pons Bosch	Cultura 2a part: capítol III.5
Llorenç Pou Garcias	Les Balears i anàlisi comparativa regional 2a part: capítol I. 4.5
Antonia José Puigròs Rebassa*	Mercat de treball 2a part: capítol II.1
Àngels Pujols Buades	Salut i serveis sanitaris 2a part: capítol III.2
Fernanda Ramon Tous	Marc normatiu i ús social de la llengua 2a part: capítol III.8
Maria Ramos Monserrat	Salut i serveis sanitaris 2a part: capítol III.2
M ^a del Mar Ribas Mas *	Mercat de treball 2a part: capítol II.1
Josep Lluís Riera Moll *	Organitzacions d'iniciativa social 2a part: capítol III.11
Carles Riera Vayreda	Mercat de treball 2a part: capítol II.1.6
Bernat Riutort Serra *	Cultura 2a part: capítol III.5
Joaquín Rodríguez Rodríguez	Transport 1a part: A.6
Ladislao Roig Bustos*	Justícia 1a part: C.5; 2a part: capítol III.7
José Antonio Roselló Rausell	Indústria. Finançament autonòmic 1a part: A.2, A.7; 2a part: capítol I.12.2
Pere Salvà Tomàs *	Població i família 2a part: capítol III.1

Luis José Segura Ginard *	Marc normatiu i ús social de la llengua 1a part: C.6; 2a part: capítol III.8
Gaspar Tamborero Cao	Salut i serveis sanitaris 2a part: capítol III.2
Bàrbara Terrasa Pont *	Societat del coneixement i de la informació 2a part: capítol III.6
Vicenç de Paül Thomàs Mulet	Salut i serveis sanitaris 2a part: capítol III.2
Vicenç Tur Tur	Turisme 1a part: A.4; 2a part: capítol I.8
Olga Uría Guerrero	Societat del coneixement i de la informació 2a part: capítol III.6

* Responsable d'apartat de la 2a part.

Nota: els apartats de la Memòria que no figuren anteriorment foren elaborats pels Serveis Tècnics del CES. Els apartats de la 1a part han estat revisats per la Comissió de Treball de la Memòria i aprovats pel Plenari del CES de 25 de juny de 2003. Els apartats del capítol I de la 2a part han estat revisats i aprovats per la Comissió d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient. Els apartats del capítol II de la 2a part han estat revisats i aprovats per la Comissió d'Ocupació i Relacions Laborals. Els apartats del capítol III de la 2a part han estat revisats i aprovats per la Comissió d'Àrea Social. Finalment, tots els apartats de la 2a part han estat aprovats pel Plenari del CES de 24 de setembre de 2003.

REUNIONS DE LES COMISSIONS DE TREBALL PERMANENTS PER ELABORAR LA MEMÒRIA DEL CES SOBRE L'ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS 2002:

- **Comissió d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient.**

A les sessions 1/03 (15 de gener), 2/03 (5 de febrer), aquesta comissió va discutir l'aprovació del Capítol I –Panorama econòmic- el 16 de juliol (sessió 6/03) i l'aprovà, excepte l'apartat de turisme, el dia 30 de juliol, a la sessió 7/2003. L'apartat de turisme es discuteix a la sessió 8/2003, de 2 d'octubre, i queda aprovat definitivament a la sessió 9/2003 de 29 d'octubre.

- **Comissió d'Ocupació i Relacions Laborals.** Es feren propostes concretes a la sessió 2/03, de 5 de febrer. Aquesta comissió debatí l'aprovació del capítol II sobre Mercat de treball i economia social, el dia 9 de juliol de 2002 (sessió 8/2003) i el 31 de juliol (9/2003), quan s'aprovà definitivament.

- **Comissió d'Àrea Social.** En la sessió 2/03, de 12 de febrer, la comissió ja fa suggeriments i propostes concretes sobre el capítol III (Qualitat de vida i protecció social) de la Memòria socioeconòmica 2002. Es va discutir la redacció del capítol III el dia 16 de juliol (4/2003) i l'aprovà el 23 de juliol de 2003 (5/2003).

2.5. CELEBRACIÓ DE CONFERÈNCIES, PRESENTACIONS, COMPAREIXENCES I SEMINARIS EN EL CES

PRESENTACIONS

Durant l'any 2003, hi ha hagut una intensa activitat de presentació de la institució i de les seves activitats així com presentacions de projectes per altres entitats i persones. Les ressenyam cronològicament:

- 19 de març: el Cercle d'Economia i la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Mallorca, Eivissa i Formentera presentaren als consellers del CES l'estudi *Situación actual y perspectivas de la industria en Mallorca. Bases para una contribución a la reflexión sobre su futuro*, amb la participació del president del Cercle d'Economia, Alexandre Forcades Juan, i el ponent, José Antonio Roselló Rausell.

- El 21 de juliol va tenir lloc la presentació de la publicació *Pagesos en un consell d'administració: El cas Agroilla, bones pràctiques de gestió agrícola*, que va tenir lloc als locals d'Agroilla a Mercapalma. Formaren part de la mesa de presentació la batlessa de Palma, Catalina Cirer Adrover, el director general de Desenvolupament Rural (en representació del conseller

Presentació als locals d'Agroilla de la publicació *Pagesos en un consell d'administració: El cas Agroilla, bones pràctiques de gestió agrícola.*

d'Agricultura), Joan Morell Marquès, el conseller de Treball i Formació, Guillermo de Olives Olivares, el gerent de Mercabarna, Jordi Maymó i Asses, el gerent de Mercapalma, Juan Dueñas Abril, el president d'Agroilla, José Mestre Alzamora, el gerent d'Agroilla, Guillem Adrover Sitges i la regidora de Sanitat de l'Ajuntament de Palma, Marina Sans Barrueco. Per part del CES, el president, Francesc Obrador i Moratinos i l'assessor econòmic, Ferran Navinés Badal.

També hi assistiren com a convidats, entre d'altres, Antoni de Parellada Durán, director general de Caixa Rural Balears; Ma Lys Riera Borrego, anterior regidora de Sanitat i Consum de l'Ajuntament de Palma, Antoni Durà Blasco, tècnic de la Conselleria d'Agricultura, Antoni Miquel Lucas i Vidal, també tècnic de la Conselleria d'Agricultura i col·laborador de la Memòria del CES, Pere Salvà Tomàs, professor de la UIB, Joan Josep Mas Tugores i altres representants de la Unió de Pagesos de Mallorca.

El llibre ha estat editat pel CES de les Illes Balears, amb la col·laboració de la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern de les Illes Balears i de l'Ajuntament de Palma, amb el suport de la Caixa Rural de Balears.

Per una altra banda, el 17 de desembre es presentà aquesta publicació als alumnes del màster de direcció d'empreses d'ESADE. Hi foren presents el president i l'assessor econòmic, juntament amb representants d'Agroilla.

- El dia 14 d'octubre es presentà la publicació *El treball fix discontinu a les Illes Balears: Estudi tècnic. Converses. Dictamen* a la seu del Parlament de les Illes Balears. Presidí l'acte Pere Rotger Llabrés, president del Parlament. Els altres membres de la mesa de presentació foren Guillermo de Olives Olivares, conseller de Treball i Formació, Josep Oliver Marí, vicepresident 1r del CES, Mateu Alorda Pasqual, vicepresident 2n del CES, Gabriel Sagristà Ramis, director d'expansió de la CAM (entitat que col·laborà en la publicació) i el president i el secretari general, Pere Aguiló Crespí, del CES. Entre molts d'altres, assistiren a l'acte Llorenç Bravo Muñoz i Josep Benedicto Lacomba, secretaris generals d'UGT i CCOO a Balears, respectivament.

El llibre, que es presenta en versió bilingüe català – castellà, inclou un estudi tècnic, una sèrie de converses en una taula rodona i diverses entrevistes personals, i finalitza amb el Dictamen del CES sobre el treball fix discontinu a les Illes Balears.

Acte previ a la presentació pública d'*El treball fix discontinu a les Illes Balears: Estudi tècnic. Converses. Dictamen*, que tengué lloc a la seu del Parlament.

L'estudi tècnic aporta en una primera part una visió general del treball fix discontinu, defineix el concepte, amb el seu origen i evolució, i n'exposa els problemes actuals. En la segona part es tracta el cas concret de les Illes Balears, s'enquadren les peculiaritats insulars, es detalla l'evolució històrica del treball fix discontinu, en l'àmbit del turisme i l'hoteleria i en altres sectors, amb especial menció als sectors del calçat i del transport discrecional.

L'estudi tècnic finalitza amb la qüestió dels problemes de protecció social del treball fix discontinu i es planteja la recerca de solucions.

En les converses entorn del treball fix discontinu s'exposen en primera persona, a partir d'entrevistes i de la participació en una taula rodona, les opinions i les experiències de diverses persones que tenen les vivències i els records del naixement i desplegament del fix discontinu.

Finalment, es transcriu el Dictamen núm. 8/2003 del CES, aprovat el 25 de juny de 2003, a través del qual el Ple del Consell Econòmic i Social manifesta la seva opinió sobre el treball fix discontinu a les Illes Balears.

- El 31 d'octubre tingué lloc a la sala d'actes de la central de Sa Nostra la presentació de la publicació *Informe sobre el Pla de recerca i desenvolupament*

Protagonistes de la presentació a l'edifici central de la Caixa de Balears "Sa Nostra" de l'*Informe sobre el Pla de recerca i desenvolupament tecnològic de les Illes Balears*.

tecnològic de les Illes Balears. Formaren la mesa de presentació: Llorenç Huguet Rotger, president de Sa Nostra, Josep M. Bricall Masip, autor de l'informe i, per part del CES, el president i l'assessor econòmic. Tancà l'acte el conseller d'Economia, Hisenda i Innovació, Lluís Àngel Ramis d'Ayreflor Cardell.

Prèviament, Sa Nostra organitzà un dinar de presa de contacte al que assistiren: el president de l'esmentada institució així com els seus sotsdirector general, Fernando Marquès Tous, el director general, Pere J. Batle Maiol, i Andreu Ramis Puig-gros, director de l'Obra Social i Cultural. A més, també eren presents José Antonio Roselló Rausell, director general de Projectes; Eugeni García Moreno, director general de Recerca, Desenvolupament Tecnològic i Innovació; Alexandre Forcades Juan, president del Cercle d'Economia i Josep Maria Bricall Masip, autor de l'Informe. Per part del CES, el president, el secretari general i l'assessor econòmic.

CONFERÈNCIES

25 de juny: el professor Santiago Cavanillas Múgica, catedràtic de dret civil de la UIB i director del Centre d'Estudis de Dret i Informàtica de les Illes Balears (CEDIB), impartí la conferència "Cómo afecta la regulación del comercio electrónico a turistas y consumidores en la CAIB", a la seu del CES.

COMPAREIXENCES DE CONSELLERS

13 de febrer: Margalida Roselló Pons, aleshores consellera de Medi Ambient, en compliment de l'acord del ple de 17 de desembre de 2002, compareix a la seu del CES.

SEMINARIS I PARTICIPACIONS TÈCNIQUES

Durant el 2003 s'han organitzat pel CES Seminaris de distinta naturalesa i s'ha participat en actes de transcendència relacionats amb l'activitat del Consell:

- El dia **28 de febrer**, a l'Hotel Armadans de Palma, va tenir lloc el **Seminari obert sobre el projecte Agroilla**. Hi participaren més de trenta persones: representants de Mercabarna (el seu gerent, Jordi Maymó i Asses), l'ajuntament de Palma (la tinent de batlle Ma Lys Riera Borrego i el gerent de Mercapalma, Juan Dueñas Abril, juntament amb altres responsables de Mercapalma), Conselleria d'Agricultura (conseller Mateu Morro i Marcé i tècnics), representants de: UIB, UCABAL, ASAJA, Unió de Pagesos, tècnics i socis d'Agroilla i, per part del CES, consellers, president, secretari general i tècnics, així com el periodista Sebastià Verd Crespí. S'hi presentà a discussió el Pla estratègic aprovat pels responsables de l'empresa Agroilla i que havia estat debatut a un seminari previ a porta tancada (fet a Can Tàpera) el 8 i 9 de novembre de 2002.

- Els **12, 13 i 14 de març** va tenir lloc el **I Congrés d'Economia**, organitzat per la Conselleria d'Economia i Hisenda. El president del CES formà part de la Taula d'Honor del Congrés, com a membre del Comitè d'Honor, i participà a l'acte d'inauguració i de clausura. Els altres membres de l'esmentat Comitè foren: Llorenç Huguet Rotger, rector de la UIB, Miquel Lladó Oliver, president de la Cambra de Comerç, Alexandre Forcades Juan, president del Cercle d'Economia, Lluís Moyà Barbeche, degà-president del Col·legi d'Economistes, Josep Oliver Marí, president de la CAEB, Antoni Marquès Camps, president PIME - Illes Balears, Josep Benedicto Lacomba, secretari general CCOO-Illes Balears i Llorenç Bravo Muñoz, secretari general d'UGT Illes Balears.

L'assessor econòmic del CES, formà part del Comitè científic, així com Carles Manera Erbina (exconseller del CES), Vicenç Tur Tur, Esteve Bardolet Jané (consellers del CES) i Pere Salvà Tomàs, col·laborador de la Memòria del CES.

A més, Javier Franconetti Manchado (col·laborador de la Memòria del CES) i l'assessor econòmic participaren amb la comunicació "Preus, excedent i inversió", dins del grup 5 "La diversificació econòmica a les Illes Balears".

- El dia 11 de setembre va tenir lloc a la Sala Palmanova de Calvià l'Audició europea "**Por un turismo para todas las personas y socialmente sostenible**", co-organitzat pel CES i el Comitè Econòmic i Social d'Europa, amb la col·laboració dels Ajuntaments de Calvià i Palma i la Conselleria de Turisme. Hi assistiren i feren les seves aportacions un total de 110 representants dels sectors econòmics, laborals i socials afectats per les noves concepcions del turisme alternatiu. Es va aprovar una resolució, anomenada resolució "Mallorca", que es presentà a la cimera turística europea Fòrum Europeu de Turisme, que va tenir lloc a Abano Terme – Venècia els dies 27 i 28 de novembre de 2003.

Els ponents, experts membres del grup d'estudi per elaborar el Dictamen sobre aquesta matèria, membres del CES europeu i representants del CES de les Illes Balears ja tingueren una primera presa de contacte amb al sopar del dia anterior que es féu al mateix Ajuntament de Calvià.

El programa del dia 11 fou el següent:

Després de les presentacions institucionals (a càrrec de Lucía Fusco, consellera del Comitè Econòmic i Social de la Unió Europea –CESE- i presidenta del grup d'estudi encarregat d'elaborar el Dictamen sobre turisme; Eduard Gamero Mir, director general de Promoció Turística; Francisca Bennàssar Tous, primera tinent de batle i regidora de Turisme de l'Ajuntament de Palma; Kate Mentink Duncan, regidora delegada de Turisme i de Ciutadans Estrangers de l'Ajuntament de Calvià, i el president del CES), va tenir lloc una taula rodona amb el tema "Por un turismo estable:

cómo reducir la estacionalidad”, en la què participaren Javier Bustamante Moreno, expert del CESE per a temes de turisme; Francisco Domínguez Villalón, secretari general de la Federació Estatal de Comerç, Hostaleria/ Turisme i Joc de UGT-Espanya i José Guillermo Díaz Montañés, president de la Federació Empresarial de Zones Turístiques – Espanya (ZONTUR). La tasca de moderador fou per a Rafael Borràs Ensenyat, secretari general de la Federació de Comerç i Hostaleria de CCOO de les Illes Balears i conseller del CES de les Illes Balears.

La segona taula rodona tractà la qüestió “Por un turismo sostenible y accesible a todas las personas”. En foren els participants: Bernardo Hernández Bataller, conseller del CESE i secretari general de l'Associació d'Usuaris de la Comunicació d'Espanya; José Antonio Martín Rodríguez, del *Comité Español de Representantes de Minusválidos* (CERMI) i gerent de la Plataforma Representativa Estatal de Discapacitados Físicos de España; José Herreras Acosta, membre del *Comité Ejecutivo de la Federación Europea de Jubilados y Personas Mayores*; Mª Antònia Grifols i Monpel, representant de l'associació ecologista Ecomediterrània. La moderadora fou Teresa Martorell Andreu, tinent de batle de Benestar Social i Participació Ciutadana (Ajuntament de Calvià).

Després del debat, les conclusions les féu Juan Mendoza Castro, conseller del CESE i Victor Hugo Sequeira, president de la Secció Mercat Interior, Producció i Consum del CESE, s'encarregà de la clausura.

L'horabaixa del dia 11, i a porta tancada, va tenir lloc la reunió del grup d'estudi (format per Mathieu Hoeberigs -alt càrrec de la Unitat de Turisme de la Comissió Europea-, Greg Richards, Michel Nollet -membre del CESE i president honorari de la Fédération générale du travail de Belgique-, Majda Dekleva, Pawel Niewiadomski, Mário David Soares -membre del CESE i membre del *Conselho Nacional da Confederação Geral dos Trabalhadores Portugueses-Intersindical* i Peter Wiessner) per al Dictamen del Comitè Econòmic i Social europeu sobre la matèria “Por un turismo para todas las personas y socialmente sostenible”. Les conclusions foren reflectides al Dictamen que el CES europeu votà al seu Ple del 28 d'octubre. Com hem esmentat abans, aquest document fou l'aportació del CESE al Fòrum Europeu de Turisme que va tenir lloc a Abano Terme els dies 27 i 28 de novembre.

- Del **15 al 19 de desembre** tingué lloc a la localitat siciliana de Caltagirone les Jornades **Lo Sviluppo Locale nei Paesi Neolatini. Workshop Internazionale**, organitzades per l'*Agenzia di Sviluppo Integrato*, a les qual assistiren l'assessor econòmic, Ferran Navinés Badal, i el cap de Gabinet del CES, Miquel Guillem Campins, que hi participaren amb una ponència sobre l'experiència d'Agroilla. Foren ponents, entre molts d'altres, Gioachino Garofoli, Claude Courlet i Martí Parellada Sabata, tots tres col·laboradors en diversos projectes del CES.

PRESENTACIONS de la MEMÒRIA SOCIOECONÒMICA

Els actes institucionals de presentació d'aquesta publicació, tant la corresponent al 2001 com la del 2002, han estat els següents:

Presentació de la *Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears 2002* a la sala d'actes del Parlament.

- 20 de gener: presentació per part del president, el secretari general i l'assessor econòmic de la *Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears 2001* a la presidenta i vicepresidenta del Consell Insular de Menorca, membres del CES de Menorca i agents socials. També hi tingué lloc una roda de premsa.
- 6 de març: presentació al batle de Formentera, Isidor Torres Cardona, i a l'assemblea de la PIME de Formentera -amb l'assistència de 22 empresaris-, de la *Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears 2001*. Així mateix, s'hi convocà una roda de premsa.
- 27 de novembre: es presenta, al públic en general, la *Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears 2002* a la sala d'actes del Parlament. Formaren la taula de presentació Pere Rotger Llabrés, president del Parlament i, per part del CES, Francesc Obrador i Moratinos, president; Josep Oliver Marí, vicepresident 1r pel grup empresarial; Pere Aguiló Crespi, secretari general; José Ignacio

Aguiló Fuster, president de la Comissió de Treball de la Memòria del CES 2002, i Ferran Navinés Badal, assessor econòmic. Assistí a l'acte Guillermo de Olives Olivares, conseller de Treball i Formació.

- 4 de desembre: presentació de la *Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears 2002* al Consell Insular de Menorca. Fan l'acte de lliurament a Joana Ma Barceló Martí, presidenta d'aquesta institució, i a Damià Borràs Barber, vicepresident segon i conseller responsable del CES de Menorca, el president, el secretari general, Javier Tejero Isla -conseller del CES en representació del Consell Insular de Menorca - i Ramon Carreras Torrent -conseller del CES per CCOO-. També hi són presents representants de CAEB i CCOO. Immediatament després, juntament amb la presidenta i el vicepresident 2n del Consell Insular de Menorca, s'hi presentà el document als assistents en general, entre ells, el secretari general i l'assessora jurídica de Càritas Menorca, amb presència de la premsa.
- Dia 12 de desembre: es presenta la *Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears 2002* al Consell Insular d'Eivissa i Formentera. En un primer acte, es lliurà a l'equip de govern del Consell d'Eivissa i Formentera per part del president, el secretari general i l'assessor econòmic, juntament amb José Ignacio Aguiló, president de la Comissió de Treball d'Elaboració de la Memòria. A més, representants de CAEB, PIMEM, UGT i CCOO. El següent fou una roda de premsa (amb la presència de Pere Palau i Torres, president del Consell Insular d'Eivissa i Formentera, i el vicepresident Enric Fajarnés Ribas), i, més tard, una presentació oberta a tothom.

